

Munkakörülmények a KSH-ban Közalkalmazottak tanácskozása

Tegnap, csütörtökön, a Központi Statisztikai Hivatal megyei igazgatóságának székében dr. Biró Lajos titkár vezetésével kihelyezett ülést tartott a Közalkalmazottak Szakszervezete Csongrád megyei bizottsága. Dr. Fekete Istvánné szb-titkár előterjesztésében beszámolt a hallgatott meg a KSH-nál dolgozók élet- és munkakörülményeiről, s a szakszervezeti munka helyi gyakorlatáról.

A hivatal szb-titkára előbb az igazgatóság feladatait, szervezeti felépítését, valamint az alkalmazotti létszám összetételét ismertette, majd a munkakörülményekről és az azokat be-

Idény előtt a cukoripar

A cukorgyári szakemberek és a termelőgazdaságok vezetőinek véleménye szerint az aszályos időjárás ellenére biztosítva lesz a kabai Hajdúsági Cukorgyár nyersanyag-szükséglete. Az aszály természetszerűen hatással ezen a vidéken — együttesen mintegy háromezer hektáron — sikerült öntözéssel pótolni. A répa szedését a tervek szerint szeptember első hetének végén kezdik meg, a gyár pedig 14-én indul. Az idényben összesen 14 ezer hektár cukorrépa termése kerül a feldolgozóba, ahol ebből, a jelenlegi kilátások szerint mintegy 66-70 ezer tonna cukor készül.

Befejezéséhez közeledik a szezon előkészítése: a karbantartás, a fogadóterek korszerűsítése és újabbak építése a vasútállomásokon. Így az idény már a 14 ezer hektár termésének 60 százaléka vasúton érkezik a gyárba. Az aszály miatt az idény különösen nagy értéke van a cukorrépa-feldolgozás melléktermékének.

Gépkocsinyeremények

Az Országos Takarékpénztár a gépkocsinyeremény-betétkönyvek 89. sorsolását augusztus 31-én Budapesten tartotta meg. A sorsoláson azok a 10 000 és 5000 forintos betétkönyvek vettek részt, amelyeket 1983. április 30-ig váltottak és 1983. július 31-én még érvényben voltak.

Az alábbiakban közöljük a Csongrád megyében váltott, érvényben levő és nyereménnyel kísorsolt betétkönyveknek a számát és a nyereményt.

10 000 FORINT ÖSSZEGŰ BETÉTKÖNYVEK		
5 014 685 TL	5 068 032 WL	5 075 322 TL
5 018 512 TC	5 069 267 WD	5 075 662 WD
5 045 138 WL	5 070 430 TL	5 077 340 WT
5 053 883 TC	5 070 902 TL	5 080 029 WL
5 061 774 S		

5000 FORINT ÖSSZEGŰ BETÉTKÖNYVEK		
5 501 199 WT	5 686 805 TL	5 750 456 TL
5 554 465 TL	5 688 322 TL	5 750 940 TL
5 628 550 TL	5 710 540 TC	5 760 499 D
5 641 970 WD	5 710 595 TL	5 760 634 WT
5 651 567 TL	5 722 430 TL	5 761 180 TL
5 673 906 D	5 734 579 D	5 761 897 TC
5 676 039 TC	5 740 758 TL	5 764 780 TC
5 678 387 TL	5 742 935 TC	5 767 840 D
	5 749 110 D	

A gyorslistában az alábbi rövidítéseket használtuk: Trabant Combi Sp. — TC, Trabant Lim. Sp. — TL, Wartburg de Luxe — WD, Wartburg de Luxe TT — WT, Wartburg Lim. — WL, Dacia — D, Skoda 120 L — S.

Ezúton tájékoztatjuk az érdekelteket arról, hogy a forgalomban levő gépkocsinyeremény-betétkönyvek között vannak olyanok, amelyek számában — nyomdatechnikai okokból — az értékeltek szám előtt egyvel több nulla van, mint amennyi a jegyzékben szerepel. Az eredménymegállapításánál az értékelhető számok előtt szereplő nullás számokat természetesen figyelmen kívül kell hagyni.

A gyorslista közvetlenül a húzás után készült, az esetleges számbírákért olvasónk szives elnézését kérjük.

A sorsolás eredményének pontos adatait a szeptember 5-én megjelenő hivatalos nyereményjegyzék tartalmazza. A jegyzék megtekinthető az OTP-fiókokban, postahivatalokban és takarékszövetkezetekben.

A nyertes betétkönyvet, vagy az azt helyettesítő „Igazolás”-t a betétkönyvet kiállító takarékpénztári fióknál, postahivatalnál, vagy takarékszövetkezetnél kell bemutatni.

A mentőszolgálatról

1983. szeptember 1. — Csütörtökön megkezdődött Egerben a Magyar Mentőügyi Tudományos Társaság második vándorgyűlése. A kétnapos üléson a mentőszolgálat szakemberei, körzeti orvosok, tudósok, valamint a hatóságok képviselői vesznek részt, együttesen több mint kettő-

száz. A tanácskozás központi témája a sürgősségi ellátás helyzete, tapasztalatai, meglévő hibái kiküszöbölésének lehetőségei. E témakörben, a plenáris ülésen és a szekciókban csaknem kétszázan mondják el véleményüket, javaslatukat.

Nemzetközi gerontológiai kongresszus

Huszonnyolc európai és tengerentúli országból érkezett több mint 600 gerontológus tanácskozik Budapesten, a Nemzetközi Gerontológiai Társaság európai biológiai és a klinikai szekciójának első közös kongresszusán. A csütörtökön kezdődött konferencián három napon át 280 előadást és tudományos posztert vitatnak meg.

Francia, holland, lengyel, magyar, NDK- és NSZK-beli, valamint szovjet szakemberek beszámolnak azokról a 10-15 éve folytatott vizsgálatokról, amelyek eredményei elősegítik a normális biológiai öregedés meghatározását, a biológiai öregedés és az idős korban gyakori betegségek összefüggéseinek feltárását. Több ország tapasztalatait elemelve megvizsgálják: a környezet a földrajzi helyzet, a kultúra milyen mértékben hat az öregedés folyamatára, az idősök egészségi állapotára. Az idős

A hangját sokan ismerlék

Hamupipóke, Pinocchio, Hófehérke. Ezek a bábfigurák keltek életre leggyakrabban ügyes kezei, hajlékony, árnyalatokban gazdag hangja segítségével. Chikáné dr. Csorba Ilona 1959-ben lett a szegedi Bábszínház tagja; generációk ismerték a hangját, a kicsiny, lelkes közösség, a bábozók társulata pedig kedvességéért, jókedvéért, humoráért szerette, tehetségéért becsülte. Súlyos betegség támadta meg; tegnap volt a temetése. Az új bábszínházi évad nélküle kezdődik a régi épületben, ahol anynyiszor vidámitotta föl a gyerekeket és bábozó társait. Mindnyájan sokáig őrzik emlékét.

A hangját sokan ismerlék

korban sűrűbben bekövetkező anyagcsere-betegségek előfordulásának és kezelésének tapasztalatait is ismertetik. Számos előadás szól a szénhidrát-anyagcsere korrall járó változásairól az idősök cukorbetegségről, és az érelmeszesedésről. A kutatók ismertetik a csonttrikulációs betegségek okaira, a korrall járó izületi elváltozásokra vonatkozó megállapításait, valamint az izületek és a csontok műtéti pótlásának eddigi eredményeit. A tanácskozáson szó esik a sejtek és a sejtközötti állomány öregedéséről, az immunológiai folyamatok változásáról, s arról is, hogy a gyógyszernek eddigi eredményeit. A tanácskozáson szó esik a sejtek és a sejtközötti állomány öregedéséről, az immunológiai folyamatok változásáról, s arról is, hogy a gyógyszernek eddigi eredményeit.

A kongresszusnak a Magyar Tudományos Akadémia székében tartott első ülésén dr. Beregi Edit egyetemi tanár, a Magyar Gerontológiai Társaság elnöke, a Nemzetközi Gerontológiai Társaság klinikai szekciójának elnöke mondott megnyitót, majd dr. Hutás Imre egészségügyi miniszterhelyettes és dr. Szentágothai János, az MTA elnöke köszöntötte a résztvevőket.

Új szennyvíztisztító

Új technológián alapuló szennyvíztisztító rendszer munkába állítására kötött szerződést a MÁV szombat-hegyi igazgatósága, a Novécszel, amelynek segítségével lényegesen tisztább víz kerül majd a Marcalba — s rajta keresztül a Dunába — a MÁV celdömlői kocsmos és javító üzeméből. Az első négy szennyvízkezelő berendezést a Novex próbüzemelésre már átadta a MÁV-nak.

Hétfőtől

Újra nyitva az olvasóterem

A költözködési előkészületek hajrája idején is nagyon ügyelnek a Somogyi-könyvtárban arra, hogy a megszakított szolgáltatások körét ne kelljen szűkíteni, az olvasók, látogatók nehogy kárát lássák mindannak, ami egy ilyen örömteli eseménnyel szükségszerűen együtt jár. A könyvtárosok a tengernyi tennivaló közül elvégezték egy igen fontosat, nevezetesen az olvasóterem könyvanyagának számbavételét. Így hát szeptember 5-től,

Pestre járók...

Kezdetben voltak a szakszervezet teherautói. Egy pár gazda összefogott, közösen fogadtak egy ifát, azon vitték az árut a távolabbi piacokra. Az újabb rendelkezések lehetővé tették, hogy magánszemély is tarthasson fenn nagyobb szállítójárműveket, azóta Zákányszéken is igencsak divatba jöttek a román gyártmányú Aro kisteherautók, egyre több gazdának van módja közvetítők megkerülésével közvetlenül Budapestre, a Bosnyák térre juttatni az árut. Míg a helyi felvásárlótelepen a burgonya ára például jelenleg 4,80, Pesten nagy tételben is el lehet még adni 7 forint körül, ami nem kis különbség. Emiatt választják egyre többen azt a nem éppen kényelmes életmódot, hogy a hét-két-három napját az úton és a távoli piac forgatagában töltsék el.

Puskás-Ferenc 26 éves korára is meglehetősen jól ismeri már a piacra járás örömeit és nehézségeit. Fia talon, még a szakszervezet teherautóján, sokszor elkísérte édesanyját Győrbe, Székesfehérvárra, Budapestre, a Bosnyák téren azóta is gyakori vendég.

— Azért még mindig előfordul, hogy becsapnak — mondja nevetve, aztán a nehézségekről beszél. — Sok áldozatot követel ez az életmód a családtól is. Ha az áru megterem, az ember azon van, hogy minél előbb „megszabaduljon tőle”, a kereskedő pultjára, és on-

nan a vásárló asztalára kerüljön.

Ilyenkor délután nekifog a munkának, estére már kész a tíz mázsa körüli áru, már éjszaka el is viszi azt. Három-négy óra alatt felér a piacra, átlagosan három óra alatt sikerül eladni, így 10-12 óra múlva már vissza is érkezik.

Az itteniek többnyire paradicsomot, barackot, paprikát, burgonyát, télen pedig almát szállítanak. A Bosnyák tér gyümölcsrésznegénél össze-összetalálkozónak a falubeli piacok. Husza Antal, aki szintén régi „Pestre járó”, többet beszél itt zákányszéki emberekkel, mint otthon.

Nem könnyű élet ez, anynyi biztos. Az Arók nem túlzottan megbízhatóak, alkatrészhez üzletben szinte lehetetlen hozzájutni, más forrásokon keresztül pedig a legkisebb fogaskeréknek is csillagászati ára van. A piaci mozgást követni Puskás-Ferenc szerint szinte lehetetlen, az árak a kereslet-kinálat arányában 3-4 óránként változnak.

Mindkettőjük szavából az érződik, Pestre járni azért mégis érdemes. Nagyobb tételben, elfogadható áron itt lehet eladni.

Az idei év, a szárazság nem kedvezett a kistermelőknek sem.

— Az idény az előbbi éveknél jelentősen magasabbak az árak a piacon, de az öntözéssel a ráfordítás is lényegesen magasabb,

a termés pedig kevesebb — mondja Husza Antal. — A baracknál nem is jelentkezik annyira a jövedelemkiesés, a paradicsomnál viszont volt olyan terület, amelyet csak egyszer szedünk meg meg, aztán még-egyszer meg lehet, és semmi nem marad rajta.

Puskás-Ferencék az idén öntözőberendezések kiépítésére ötvenezer forint körüli összeget fordítottak. Épp jókor, már tavasszal megvették a szivattyúkat, a kutakát maguk fúrták. Ennek az ára persze, nem egy év alatt térül meg. De az idén különösen jó hasznát vették, enélkül lényegesen nagyobb lenne a jövedelemkiesés.

Ha az ember az egy-egy tizmázsás szállítmány után hazahozott pénzüsszeget tekint, talán azt mondja, szívesen cserélné a „Pestre járókkal”. Ha papírt, ceruzát vesz, kiszámolja a ráfordításokat: művelést, öntözést, permetezést, egy kis-és elbizonytalanodik. Ha valaki végigpróbálja ezt az életmódot, az áru-előkészítési utáni indulást, a hosszú utat, az aggodalmakat a piacon és út közben, az út-szerű csárdákban sietősen bekapott ebédeket, a szempillákra és izmokra nehezedő fáradságot, bizony, lehet, hogy nem kér az egész-ből. Hogy mégis vannak, akik vállalják napról napra, évről évre a nehézségeket is, nemcsak megfizetésre, elismerésre is méltó.

Daka Imre

Fadrusz a kereszten

Százhuszonöt évvel ezelőtt, 1858. szeptember 2-án Pozsonyban látott napvilágot Fadrusz János (1858-1903), akinek küzdelmes életpályája a lakatosnasságtól az országos hírnévig emelkedett. Hozzánk, szegediekhez két alkotása kötődik: a domban levő feszülete és a Széchenyi téren álló Tisza Lajos-szoborra, melyek az első és utolsó munkáinak tekinthetők. Az alábbiakban — hazai és külföldi helyeken található emlékműveinek említését megelőző — ezekről szeretnénk röviden szólni, s azt a vonalmat érzékeltetni, mely egykor őt Szegedhez fűzte.

Fadrusz fiatalon — akadémiai diplomamunkájaként — 1891-ben hozta létre első jelentős a Krisztus a kereszten című szobrát, melylyel hazai díjakon kívül, az 1900-as párizsi vilákiállításán a Grand Prix-t is elnyerte. E műve, a mai művészettörténeti szakirodalomban rögzített vélemény szerint: „...tülemlkedik az akadémikus sablonon, jóllehet formamegoldása hagyománykövető. A klasszikus előképek követésén is érződik azonban az újrafelvezés izgalmát és a tragikus szituáció őszinte átélése. A (kolozsvári) Mátyás-emlék-

mű mellett ez maradt Fadrusz főműve, és ha művészettörténeti párhuzamot keressünk, Munkácsyra utalhatunk; a nagy biblikus képek Krisztus-figurához hasonló képmást faragott meg Fadrusz, csak a puritánabb szobrászati feladatnak megfelelően szobrának hatását nem rontja Munkácsy képeinek színpadiassága, külsődleges jelenetessége.”

Szóban forgó feszületének másolatát Fadrusz elküldte az 1900 őszén Szegeden rendezett első országos jellegű tárlatra. A Szegedi Képzőművészeti Egyesület titkára megérdeklődte Fadrusztól a feszület árát, melyet a tárlat katalógusában akart feltüntetni. Erre a művész — többek között — a következőket válaszolta: „... Ami az árát illeti, csak azt mondhatom, hogy nincs ára, ehhez a munkához annyi szenvedés és öröm fűződik, a nagy kedves évei és az első nagy sikerem hozzátartoznak, nyilvános pályámat ez a Krisztus nyitotta meg: ezért el nem adom soha. De, ha Szeged város elfogadja tőlem szíves ajándékba az újonnan épülő templom számára, akkor nekem is örömet szereznek vele.”

Fadrusz Szegednek adományozott feszületét megörésként a múzeum vette át, és több mint félszázadig a Kultúrpalota lépcsőházának fofalán — ahol ma az árvíz-kép látható — volt elhelyezve, megfelelőképpen annak a domba való juttatásáról. Csak 1958-ban adták át az egyháznak, s azt követően szintén elég sokára, 1971-től lett végül is a Fogadalmi templom legjelentősebb plasztikai alkotása. A nagy mester születésének hetvenedik évében, 1928-ban — a Délmagyarország hasábjain — Móra Ferenc írt Hogy készült Fadrusz Krisztusa? címen cikkét, melynek befejező soráiként említette meg, hogy modell híján a művész „... magát köttette fel a feszületre, s a félkörben felállított fotofaszkos pillanatszelvényei után készült a nevezetes Fadrusz-feszület.”

Fadrusz utolsó művevel, a Tisza Lajos-szoborral már 1899-től sokat foglalkoztak a

helyi újságok. A Széchenyi téren egyik parktűkrében magasló kétszeres életnagyságú bronzszobor, Szeged árvíz utáni újjáépítésének volt kormánybiztosát, Tisza Lajost (1833-1898), botjára támaszkodva ábrázolja. Az 1904 júniusában leleplezett alkotást, Fadrusz halála miatt Szécsi Antal (1866-1904) fejezte be az elhunyt mester koncepciója szerint. Az emlékműnek közből való mellékalkalait pedig Rollinger Gábor készíttette. Kuriózumnak vehető, hogy a Tisza-szobor a sors véletlene folytán nemcsak Fadrusz, de Szécsi „halálába” is került. Fadrusz Jánossal, a régi helyi íróink közül, Cserzy Mihály állott kapcsolatban. A Fadrusz mester című tárcájában (1900) a nevéssé vált művésszel történt találkozásáról szól, amikor is Fadrusz Szegeden járt, hogy a Tisza-szobor vázlatát bemutassa és modelleket keressen szobra mellékalkaljaihoz. Egymás iránti kölcsönös megbecsülésüket Fadrusznak az a baráti hangú levele is bizonyítja, melyet az egykori pozsonyi lakatosinas, iparos-társ, a „Homok” néven ismert szegedi íróvá lett borbélymesterhez, Cserzy Mihályhoz írt. Fadrusz halála alkalmával Cserzy szép nekrológot írtva (1903), fájlán és aggódva jegyezte meg, hogy „... Magyarországon szegényebb lett egy nagy művésszel... Mikor lesz vajon pótolva? A lakatosműhelyek kormos falai közül vajon jön-e még egy másik, amely ezt a nagy űrt valamikor betöltheti.”

Október 28-án lesz nyolcvan éve, hogy elhunyt Fadrusz János, aki a hazai emlékműszobrászat kimagasló alakjává vált. Ha a dóm megragadón ünnepélyes bejáratát — a templom bal oldali kereszthajójának falát — ékesítő feszületre pillantunk, úgy nem csupán a megfeszített Krisztus fehér világitó gipsztestét látjuk, hanem a mester fiatalkori rangos művének felénk áradó sugárzásában — a magát keresztre köttető — Fadrusz János szobrászat iránti korán megnyilatkozott elhivatottságát is benne érezzük.

Szécsi Zoltán